

De verdeling van inkomen en vermogen: ontwikkeling en effecten voor economie en samenleving

De inkomens- en vermogensongelijkheid zijn helemaal terug in het brandpunt van het maatschappelijke en politieke debat. In deze bijdrage, toegespitst op Nederland, wil ik laten zien wat we weten, en niet weten, van de verdeling van inkomen en vermogen, en hoe die verdeling zich ontwikkeld heeft, ook over een wat langere periode. Opvallend zijn vooral de recente stijging van de private vermogensongelijkheid en de daling van de arbeidsinkomensquote.

Bij het zoeken naar verklaringen blijken technologie en mondialisering niet allesbepalend te zijn. Belangrijker zijn de politieke en maatschappelijke keuzes die wij zelf maken, met name waar het de inrichting van arbeids- en kapitaalmarkten betreft.

Vervolgens wil ik inventariseren wat de mogelijke effecten van de recente ontwikkelingen zijn. Wat betekenen zijn voor de brede welvaart? En wat voor de ontwikkeling van de reële economie? En hoe raken zij de veerkracht van de economie en samenleving? Bij dit laatste punt zal ook aan de orde komen hoe private topvermogens zich kunnen vertalen in politieke invloed. Dit blijkt een terugkerend fenomeen in de geschiedenis te zijn. Misschien is de twintigste eeuw in dit opzicht meer uitzondering dan regel.

Bas van Bavel is als hoogleraar sociale en economische geschiedenis verbonden aan de Universiteit Utrecht en bekleedt de leerstoel "Transities van economie en samenleving". Hij werkte o.a. mee aan de WRR-verkenning "Hoe ongelijk is Nederland?" (2014), schreef "De onzichtbare hand – hoe markteconomieën opkomen en neergaan" (2018) en ontving in 2019 de NWO-Spinozaprijs.